

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Michaely Burešové

Svědek v trestním řízení a jeho ochrana

I. Rigorózní práce o rozsahu 114 stran textu je věnována rozboru institutu svědka v českém trestním řízení. Rigorozantka se zaměřila na otázky procesního postavení svědka, provádění důkazu svědkem, na tzv. zvláštní způsoby dokazování v trestním řízení (konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, проверка na místě), na možnosti trestněprávního postihu svědka za jeho nepravdivou výpověď, ochranu svědka podle trestního řádu a podle zvláštního zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka, na ochranu svědka ve světle mezinárodních dokumentů a konečně také na právní úpravu ve vybraných cizích právních úpravách (USA, Polsko, Slovensko, Itálie). V závěru práce uvádí autorka několik námětů de lege ferenda.

Osnova rigorózní práce je úplná a logická. Autorka se snažila pojmout rozbor právní úpravy institutu svědka komplexně a zabývat se i souvisejícími otázkami.

Rigorózní práce je vypracována na podkladě standardního počtu odborných literárních pramenů, s kterými autorka kreativně pracuje.

Formální stránka rigorózní práce odpovídá požadavkům kladeným na písemné odborné práce tohoto druhu. Autorka vychází z odborné literatury, na kterou průběžně a správně odkazuje, v dostatečné míře používá judikaturu obecných soudů i Ústavního soudu, snaží se v práci formulovat i svá vlastní stanoviska ke zdokonalení právní úpravy postavení svědka v trestním řízení.

II. První část rigorózní práce je rozbohem platné právní úpravy postavení svědka v českém trestním řízení a jeho práv a povinností. Výklad rigorozantky je dostatečně podrobný a obecně srozumitelný. Je ovšem škoda, že autorka více nevyužila možnosti komparace se slovenskou právní úpravou, o které samostatně pojednává v kapitole XII. bod D., ale výklad slovenské právní úpravy je zaměřen na ochranu svědka, nikoliv na jeho postavení v trestním řízení. Dnem 1. ledna 2006 vešel v účinnost nový slovenský trestní řád. Přímo se nabízelo, aby rigorozantka porovnala obě právní úpravy, tj. stávající českou a novou právní úpravu slovenskou. V novém slovenském trestním řádu je větší pozornost věnována uplatnění zásady přiměřenosti (zdrženlivosti). Tak například ustanovení § 132 odst. 2 slovenského tr. řádu říká, že svědka je možné vyslýchat jen do míry nezbytné pro trestní řízení. Otázky nesmí

neodůvodněně zasahovat do soukromí vyslychaného s výjimkou zjišťování pohnutky obviněného, zvláště pokud jde o svědka nemocného nebo svědka poškozeného trestným činem proti lidské důstojnosti.

Vyšší míra citlivosti (přiměřenosti) při provádění procesních úkonů také souvisí s významem zásady přiměřenosti jako základní zásady slovenského trestního řízení (srov. § 2 odst. 1 slov. tr. řádu). K této otázce bude žádoucí, aby se autorka vyjádřila při ústní obhajobě.

V partii věnované zvláštnostem výslechu svědka mladšího patnácti let (kapitola IV. bod B) autorka správně poukazuje na kolizi dvou práv: Práva na spravedlivý proces (právo obviněného nebo jeho obhájce klást usvědčujícímu svědkovi otázky) a práva na ochranu dítěte. Dále podrobně popisuje platnou právní úpravu. Chybí ovšem vlastní stanovisko autorky. Považuje autorka současnou praxi za dostatečnou, nebo navrhuje nějaké změny, a pokud ano, jaké?

V kapitole VI. bod D na str. 50 a násl. se rigorozantka zabývá aktuální otázkou účasti právního zástupce při výslechu svědka v přípravném řízení. Jde ovšem o širší problém, nejen o účast právního zástupce při výslechu svědka v přípravném řízení, ale v trestním řízení vůbec. Rigorozantka správně připomíná, že se jedná o období práva osoby podávající vysvětlení na účast advokáta (§ 158 odst. 4 tr. řádu). Hluběji se však otázkou nezabývá a pokračuje výkladem o výslechu svědka mimo hlavní líčení.

Právo svědka, aby u jeho výslechu v trestním řízení byl přítomen advokát, se dovozuje z článku 37 odst. 7 Listiny základních práv a svobod. V této spojitosti by bylo vhodné rozebrat relevantní judikaturu Ústavního soudu (svazek 35, náleží č. 153, svazek 36, náleží č. 50 Sb. n. a u.). S odkazem na snesené argumenty Ústavního soudu by bylo žádoucí, aby právo svědka na přítomnost právního zástupce – advokáta při výslechu svědka bylo zakotveno výslovně do trestního řádu. Související otázkou ovšem je, jaká bude konkrétní povaha (hloubka) právní pomoci poskytovaná vyslychajícímu svědkovi, tj. co konkrétně zvolený advokát může a co nikoliv při poskytování takové právní pomoci.

III. Závěrem shrnuji: Rigorózní práci Mgr. Michaely Burešové považuji za způsobilý podklad pro její ústní obhajobu. Autorka prokázala schopnost teoretického zobecnění popisovaných jevů, hlubší teoretické znalosti i orientaci ve sporných otázkách aplikační praxe. Její znalost aplikační praxe a jejích problémů se projevuje v závěru práce, ve které uvádí některé náměty de lege ferenda: Podrobněji než dosud vymezit rozsah oprávnění svědka odmítnout výpověď a způsob, jakým to lze učinit, vypuštění problematického institutu

„předestření výpovědi“ z trestního řádu, právně upravit situaci, že utajovaný svědek maří režim utajení, v důsledku čehož jiným osobám vznikne vážná újma na jejich právech

Ústní obhajobu navrhuji orientovat na podněty obsažené v posudku konzultanta.

V Praze 1. září 2007

Doc. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
konzultant